

**Koncepce prevence kriminality
ve městě Brně
na léta 2017–2021**

Obsah

ÚVOD	3
1 Základní údaje o městě.....	4
2 Bezpečnostní analýza města.....	5
2.1 Analýza kriminality na území Brna.....	5
2.2 Přestupky na území města Brna.....	7
2.3 Sociologický průzkum vnímání pocitu bezpečí obyvateli města Brna.....	8
3 Sociálně demografická analýza města.....	13
3.1 Obyvatelstvo	13
3.2 Nezaměstnanost a sociální dávky	14
3.3 Sociálně vyloučené lokality.....	14
4 Prevence kriminality	17
4.1 Systém prevence kriminality v ČR.....	17
4.2 Základní principy prevence kriminality	20
4.3 Institucionální analýza.....	21
4.4 Přehled výdajů na prevenci kriminality.....	26
5 Strategická část.....	28
5.1 SWOT analýza.....	28
5.2 Strategická část.....	30
6 Koordinace a kontrola	34

Vize:

Realizovat ve městě Brně prevenci kriminality¹ ohrožených a rizikových skupin obyvatel² jako prostředek přiblížení se ideálu bezpečného města³.

ÚVOD

Politika prevence kriminality má v ČR několikaletou tradici. Vláda ČR se intenzivně začala zabývat problematikou prevence kriminality v roce 1993. Od roku 1996 po vzniku Odboru prevence kriminality MV ČR a ustavení Republikového výboru pro prevenci kriminality se postupně vytváří další programy prevence kriminality na národní úrovni a také města postupně zakládají své vlastní pracovní skupiny prevence kriminality, zapojují se do programů, realizují vlastní projekty a přijímají strategické dokumenty.

Statutární město Brno bylo jedno z prvních měst, které se aktivně zapojilo do prevence kriminality. V roce 1995 byl Radou města Brna schválen první harmonogram jednotlivých kroků Koncepce a programu prevence kriminality ve městě Brně – Komunální prevence kriminality. Došlo ke vzniku Koordinačního centra prevence kriminality (od roku 2009 je název změněn na Koordinační centrum prevence, neboť se zde řeší i protidrogová prevence), které personálně a administrativně zajišťuje koordinaci jednotlivých preventivních aktivit na území města. Dalším krokem bylo v roce 1995 vytvoření poradního orgánu pro tuto oblast, tj. Městské rady pro prevenci kriminality, která je metodickým orgánem Rady města Brna a jejími členy jsou zástupci různých institucí a organizací, jejichž činnost úzce souvisí s prevencí kriminality.

Od roku 1995 se začala vytvářet nyní již fungující síť spolupracujících organizací. Brno se aktivně zapojuje do projektů domácích i zahraničních. Daří se zajišťovat finanční prostředky na realizaci projektů, a to ze státní účelové dotace, z dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje a v rozpočtu města Brna je rovněž každoročně vyčleněna částka na preventivní aktivity. To vše doplňuje kvalitní práce a nadšení řady aktérů z různých organizací a institucí. Bez jejich elánu a nasazení by nebylo možné realizovat kvalitní projekty, které jsou udržitelné, přenositelné a jejich výsledky měřitelné.

Koncepce prevence kriminality ve městě Brně na léta 2017–2021 představuje již třetí strategický dokument k problematice prevence kriminality. Tato koncepce vychází ze Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016–2020. Jako zdroj byly použity i další strategické dokumenty, statistiky a další materiály.

¹ Prevence kriminality je ofenzivní strategie boje s trestnou činností. Představuje soubor nejrozumnějších aktivit zaměřených na odstranění, blokadu či oslabování příčin kriminality a kriminogenních faktorů. Spočívá ve snaze kriminalitě předcházet, snížit pravděpodobnost vzniku a výskytu trestné činnosti a redukovat sociálně patologické jevy, které jsou podhoubím kriminality.

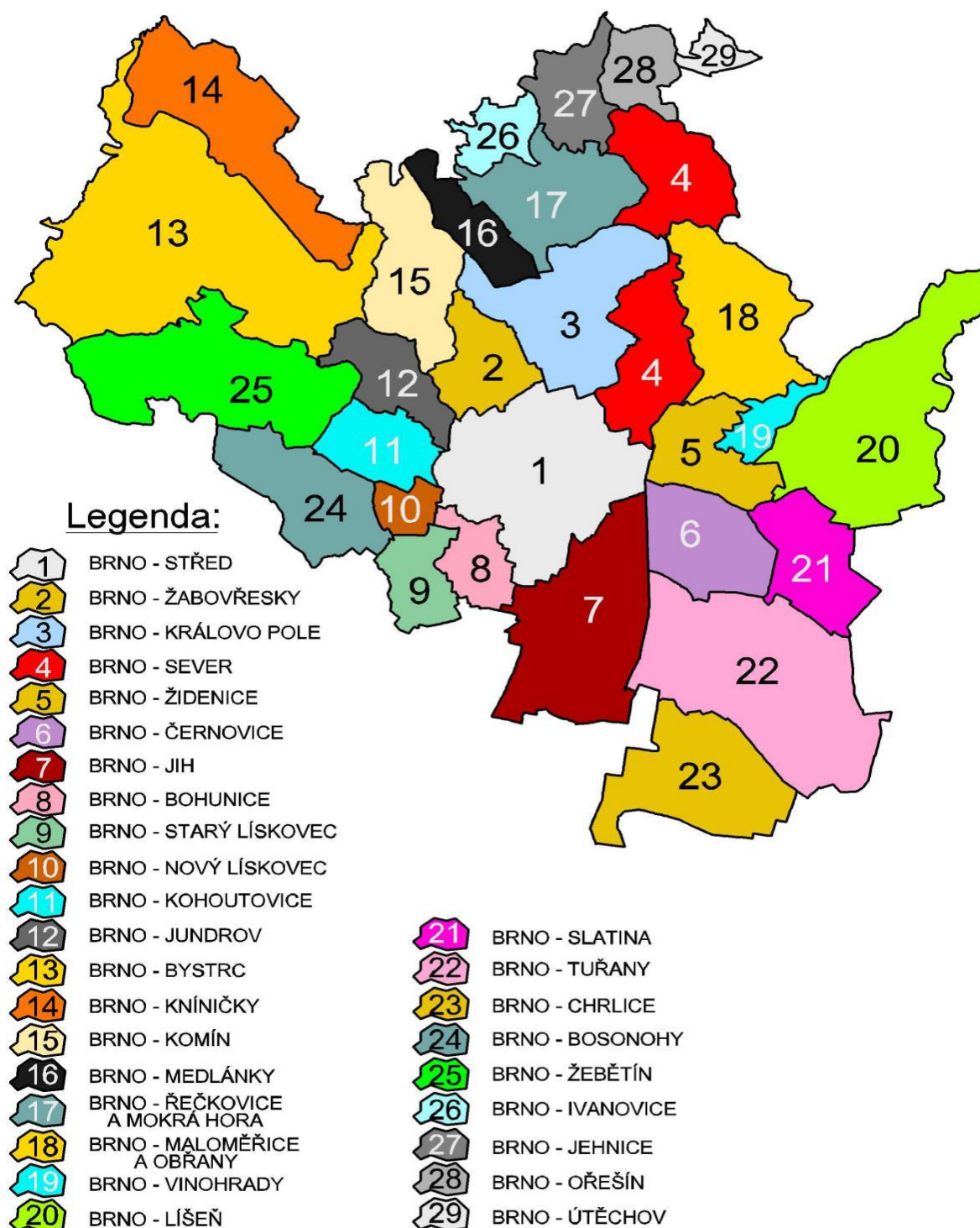
² Na rizikové a ohrožené skupiny obyvatel se zaměřuje sekundární prevence (jde o vymezení podle věku, druhu ohrožení, teritoria atd.; usiluje o odvrácení kriminálního jednání a aktivní podporu společensky akceptovatelného chování), ale i prevence terciární (obsahující resocializační a reintegrační opatření, směřující k těm, kteří trestný čin již spáchali, na lokality, které již byly kriminalitou zasaženy, a na osoby, které se již staly oběťmi trestných činů).

³ Bezpečné město je takové město, ve kterém nikdo není ohrožen na majetku, na zdraví a na životě, není vydírán (korumpován) a není vydíratelný (korumpovatelný).

1 Základní údaje o městě

Statutární město Brno je počtem obyvatel i rozlohou druhé největší město v České republice. Leží na soutoku řek Svatavy a Svitavy v Jihomoravském kraji.

Statutární město Brno je rozděleno do 29 městských částí

Počet obyvatel byl ke konci roku 2015 celkem 376 915. Brno je centrem soudní moci a sídlí zde řada orgánů s celostátní působností. Je střediskem vysokého školství, neboť je zde celkem 14 vysokých škol. Kromě studentů vysokých škol dojíždí do Brna pravidelně také celá řada studentů středních škol a učilišť. Své pracovní uplatnění zde nachází i mimobrněnský obyvatel, protože Brno má celou řadu pracovních příležitostí.

Brno je významným regionálním centrem nejen ekonomickým, ale i kulturním a sportovním. Integrovaný dopravní systém umožňuje dopravní propojení celého kraje. Široké spektrum nevládních neziskových organizací – tj. spolků, ústavů, nadačních fondů, nadací a obecně prospěšných společností – v různé míře pokrývá většinu oblastí fungování města. Nejinak je tomu v oblasti prevence kriminality.

Kvalita života brněnských obyvatel úzce souvisí s prostředím, v němž žijí své pracovní a soukromé životy. Proto je důležitá oblast bezpečnosti a veřejného pořádku a s tím související pocit bezpečí ve městě.

2 Bezpečnostní analýza města

2.1 Analýza kriminality na území Brna

Kriminalita (přečiny i zločiny)

Rok	Celkem	Násilná	Mravnostní	Majetková
2012	15 425	815	76	10 801
2013	15 560	760	80	10 448
2014	13 708	717	103	8 342
2015	12 428	546	89	7 775

Trestné činy – abs. počet			index na 10 tis. obyv.		
Rok 2014	Rok 2015	Změna 14–15	Rok 2014	Rok 2015	Změna 14–15 (index)
13 708	12 428	-1 280	363	329	-34

Pachatelé

Rok	Věk 0–14 let	15–17 let	18 a více let	Recidivisté
2012	65	174	4 373	2 783
2013	61	138 (16–17 let)	4 557	2 886
2014	46	136	4 639	2 746
2015	43	110	4 061	2 335

Oběti

Rok	Děti (0–18 let)	Ženy	Osoby starší 65 let
2012	307	2 239	520 (60 a více)
2013	246	2 148	478 (60 a více)
2014	254	1 558	340 (60 a více)
2015	177	1 275	273 (60 a více)

Označení nejvíce problémových lokalit

- městská část Brno-sever
- městská části Brno-střed
- „HOT SPOTS“ v místech ubytoven pro sociálně slabé občany

Hlavní bezpečnostní problémy:

- domácí násilí, trestná činnost páchaná rizikovými skupinami obyvatel na rizikových skupinách obyvatel (děti a mládež, matky s malými dětmi, senioři, oběti trestných činů apod.), zvyšování agresivity pachatelů trestné činnosti, obavy obyvatel z nárůstu nelegálních imigrantů a obavy migrantů z trestné činnosti na nich páchané, krádeže, loupeže, drogy, patologické hráčství.

Vzhledem ke struktuře identifikovaných problémů **jsou podporovány projekty**, které jsou:

- vztaženy k řešení problematiky rizikových obětí trestných činů i potenciálních obětí trestných činů, domácího násilí, informační kriminality,

- reakcí na zvyšování agresivity pachatelů trestné činnosti a na výchovu k eliminaci důsledků plynoucích ze zvýšené agresivity pachatelů trestné činnosti,
- zaměřeny na pomoc s řešením problémů predelikventů a prvopachatelů trestné činnosti,
- doplněním komplexního přístupu k řešení problematiky domácího násilí,
- zaměřeny na pomoc zvláště zranitelným obětem z řad cizinců a osob bez přístřeší.

2.2 Přestupky na území města Brna

Počet obyvatel v roce 2014 byl 377 440.

Pro výpočet byl použit údaj z roku 2014.

Druh	Přestupky – abs. počet			index na 10 tis. obyv.			Změna 14–15 (%)
	Rok 2014	Rok 2015	Změna 14–15	Rok 2014	Rok 2015	Změna 14–15 (index)	
Proti veřejnému pořádku	PČR 742 MP 7 183 Σ 7 925	776 2 789 Σ 3 565	-4 360	209,93	94,45	-115,48	45,00
Proti občanskému soužití	PČR 2 255 MP 385 Σ 2 640	2 429 365 Σ 2 794	+154	69,14	74,03	+ 4,89	107,07
Proti majetku	PČR 6 125 MMB 2 994 Σ 9 119	5 687 2 458 Σ 8 145	-974	241,56	215,80	-25,76	89,36
Na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomanii	PČR 849 MP 455 Σ 1 304	760 646 Σ 1 406	+102	34,54	37,25	+ 2,71	107,85
Proti obecně závazným vyhláškám v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku	MP 385	MP 3942	+3 557	10,20	104,44	+94,24	1 023,92

2.3 Sociologický průzkum vnímání pocitu bezpečí obyvateli města Brna

Shrnutí průzkumu „Vnímání pocitu bezpečnosti občany Brna“ z roku 2015

(vybrané části vztahující se k bezpečnosti a prevenci kriminality)

Názory na bezpečnostní problémy

- Respondenti nejvíce pocítují riziko dopravních nehod, obávají se ohrožení dětí návykovými látkami a o jejich celkovou bezpečnost, výtržnictví a kapesních krádeží. Spíše neutrálně se staví k riziku přepadení, vykradení bytu a hospodářského zločinu. Naopak nejméně se občané Brna obávají znásilnění, vraždy a slabší obavy jsou i u krádeže automobilu.
- Z hlediska místa bydliště hodnotili respondenti své obavy jako nadprůměrné ve více než 50 % v těchto oblastech: Brno-střed (dopravní nehody, obavy o bezpečnost dětí, obavy z ohrožení dětí návykovými látkami), Husovice, Židenice a Zábrdovice (výtržnictví), Královo Pole (obavy o bezpečnost dětí, obavy z ohrožení dětí návykovými látkami), Bystrc (dopravní nehody). Ve všech MČ se více než 40 % respondentů nadprůměrně obává výtržnictví. Obava z kapesních krádeží je nejsilnější v Husovicích, Židenicích, Zábrdovicích (42,6 %).
- Oproti předchozím letům došlo ke snížení obav v 7 z 11 zkoumaných oblastí. Trvale sestupnou tendenci sledujeme již od roku 2002 v případě strachu z přepadení, letos poprvé se koeficient obav z přepadení posunul do kladných čísel (více osob tedy hodnotí obavy z přepadení jako podprůměrné než jako nadprůměrné).
- Od roku 2005 trvale klesají obavy z krádeže auta, o bezpečnost dětí a z ohrožení dětí návykovými látkami.
- Oproti roku 2015 se také snížily obavy z kapesních krádeží (zde je ze všech typů ohrožení vůbec největší pokles obav – koeficient obav klesl o více než 30 bodů oproti roku 2012).
- Naopak značný nárůst obav oproti roku 2012 je zaznamenán v případě dopravních nehod a výtržnictví, zvýšily se i obavy ze znásilnění a vražd (tyto dva faktory mají neustále kolísavou tendenci, možná způsobenou aktuálně řešenými kauzami v médiích).

Názory na vývoj trestné činnosti v Brně a na zdroje ohrožení

- Svědkem trestné činnosti se v posledních dvou letech stalo 157 respondentů, případně jejich rodinných příslušníků, tj. 30,9 % z celkových 508, kteří odpověděli na dotaz. Obětí trestného činu nebo pokusu o něj se v uplynulých dvou letech stalo 112 respondentů nebo jejich rodinných příslušníků, tj. 22 %. Oproti roku 2012 tak v obou případech došlo ke snížení, v případě obětí o 13 %, u svědků o 8,5 %.
- Ve srovnání s rokem 2012 klesl podíl osob, které se domnívají, že trestná činnost roste, a mírně se zvýšil podíl respondentů, kteří mají pocit, že trestná činnost je stále stejná. Výrazně narostl počet respondentů, kteří vývoj kriminality nedokáží posoudit.
- Z 509 respondentů uvedlo 125 (24,6 %), že trestná činnost v Brně v posledních dvou letech roste, to je o 12 % méně než v roce 2012. Názor, že úroveň trestné činnosti se nemění, mělo 195 respondentů (38,3 %), to je o 2 % více než v roce 2012. Pocit, že v posledních dvou letech trestná činnost klesla, mělo 20 respondentů (3,9 %), tj. de facto stejně jako při předchozím šetření (3,6 %).

- Jako zdroj možného ohrožení považovali respondenti nejvíce Romy (42 %). Obavy z ohrožení ostatními skupinami uváděli respondenti významně méně často. Více než 10 % respondentů se obává narkomanů, profesionálních zlodějů a recidivistů. Obavy z extremistů letos klesly na 9,7 % a 6,3 % respondentů uvedlo, že v nich nevzbuzuje obavy žádná skupina obyvatel. Ohrožení jinými skupinami obyvatel uvedlo 4,1 % respondentů, konkrétně uváděli nejčastěji imigranty (14 respondentů), ostatní skupiny při letošním výzkumu respondenty až tolik netrápí.
- Ze srovnání s výsledky anket v roce 1996, 2002, 2005, 2009 a 2012 vyplývá, že u všech skupin je tendence vývoje kolísavá. Ve srovnání s rokem 2012 opět poklesly obavy z extremistů, profesionálních zlodějů a narkomanů. Naopak vzrostl počet osob, které se cítí být ohroženy recidivisty. Víceméně stagnaci můžeme sledovat v případě Romů a osob, které se neobávají žádné skupiny.

Opatření obyvatel pro zvýšení osobní bezpečnosti

- Dlouhodobě se vývoj opatření, která přijímají lidé pro zvýšení osobní bezpečnosti i bezpečnosti majetku, ve většině sledovaných položek stejně jako v předchozích letech výrazně nemění.
- K nejvyužívanějším opatřením pro zvýšení bezpečnosti podle odpovědí respondentů i nadále patří nepouštět neznámé osoby do bytu (87,6 %) a vyhýbat se nebezpečným místům (73,7 %). Necelá polovina respondentů také uvedla, že si opatřili bezpečnostní dveře a že si ve večerních a nočních hodinách chodí naproti, doprovází se. Třetina respondentů uvedla, že večer nevychází. 28,5 % odpovídajících si pořídilo nějaký obranný prostředek, nikoli však střelnou zbraň či plynovou pistoli. Osmina respondentů má ke zvýšení bezpečnosti cvičeného psa a 9 % absolvovalo kursy sebeobrany.
- 18 respondentů (3 %) si zajišťuje vyšší bezpečnost jiným opatřením – nejčastěji respondenti uvedli, že nosí pepřový sprej (8x), jsou ostražití (3x) a obecně se snaží chovat bezpečně zejm. ve večerních hodinách – po 1 respondentovi uvedlo, že si hlídá osobní věci, v případě obav telefonuje, nenosí u sebe moc peněz, chodí potmě jen s doprovodem. 3 respondenti uvedli, že mají v bytě/domě elektronický zabezpečovací systém.
- Při srovnání s předchozími lety došlo ve většině položek k nepatrnému zvýšení (v jednotkách procent), s výjimkou vyhýbání se nebezpečným místům (téměř beze změny) a počtu lidí, kteří mají jiný obranný prostředek (ne plynovou pistoli či střelnou zbraň, pokles o 3,2 %) či cvičeného psa (pokles o 1 %). Největší změna nastala v podílu osob, které z bezpečnostních důvodů večer nevycházejí – došlo zde k nárůstu o 8 %, čímž se toto bezpečnostní opatření dostalo na úroveň roku 2002.

Hodnocení výchovného klimatu v rodinách, problematika domácího a sexuálního násilí

- Respondenti byli dotazováni, jestli se obávají ohrožení dětí sexuálním násilím, násilím ze strany blízké osoby a znásilnění. Zajímalo nás také, v jakém prostředí se nejvíc obávají sexuálního napadení či obtěžování.
- Pokud jde o ohrožení dětí sexuálním násilím, největší podíl respondentů se obává průměrně a vůbec (35,6 %), téměř stejný podíl se obává průměrně (34,5 %).

Nadprůměrné obavy má 29,9 % respondentů. Obavy ze sexuálního obtěžování dětí jsou vyšší u rodin s dětmi (zejm. s dětmi do 15 let) než u respondentů, co žijí v bezdětné domácnosti či s dospělými dětmi.

- Obavy z násilí ze strany blízké osoby mají respondenti spíše nízké. 79,4 % respondentů se jej obávají podprůměrně či vůbec, naopak nadprůměrně či maximálně se obává 8,8 % (45) respondentů. Překvapivě se neprojevily statisticky významné rozdíly mezi pohlavími ani mezi různými typy rodinných stavů.
- Znásilnění se nadprůměrně a maximálně obává 16,4 % z 502 respondentů, naopak podprůměrně či vůbec se neobává 61,5 % respondentů. Obavy ze znásilnění středně silně korelují s pohlavím respondenta – ženy vykazují vyšší míru obav než muži, přesto i u nich nejsou příliš vysoké – nadprůměrně a maximálně se obává 23,2 % žen (oproti 6,2 % mužů), naopak podprůměrně či žádné obavy má 59,2 % žen (oproti 77,8 % mužů).
- Pokud se jedná o prostor, kde se respondent nejvíce obává sexuálního násilí či obtěžování, jednoznačně je to volné prostranství – tuto alternativu zvolila téměř polovina respondentů (z čehož jsou 80 % ženy a 20 % muži). 46 % respondentů se sexuálního napadení či obtěžování neobává vůbec (z toho 66 % mužů a 34 % žen). Ostatní alternativy volil jen mizivý počet respondentů, nejméně se respondenti obávají napadení doma (tuto alternativu zvolily 3 ženy a 1 muž).

Prevence kriminality

- Z výsledků šetření vyplývá, že 64,1 % respondentů je přesvědčeno, že se v posledních třech letech bezpečnostní situace ve městě nezměnila, a 18,1 % dokonce, že se zhoršila. Ve srovnání s rokem 2012 ubylo respondentů, kteří si myslí, že se dlouhodobě bezpečnostní situace zhoršuje, a přibýlo těch, kteří vývoj kriminality v posledních třech letech vidí spíše neutrálně a spíše pozitivně.
- Bezpečnostní situaci v Brně respondenti ve srovnání s ostatními městy Jihomoravského kraje nepovažují za znepokojivě horší. Více než polovina dotazovaných (55,1 %) ji považuje za stejnou jako v celém Jihomoravském kraji, 17 % dokonce za lepší. Za horší ji považuje celkem 11,6 % dotazovaných.
- Ve srovnání s rokem 2012 se více respondentů přiklonilo k pozitivní odpovědi, zhruba o 6 % vzrostl počet respondentů, kteří hodnotí bezpečnostní situaci v Brně jako lepší než ve zbytku JMK. Zároveň o 11,4 % poklesl podíl těch, kteří ji hodnotí jako horší než ve zbytku kraje. Můžeme tedy konstatovat, že se průměrné hodnocení bezpečnosti Brna ve srovnání s ostatními městy Jihomoravského kraje od roku 2012 znatelně zlepšilo.
- Respondenti hodnotili pozitivně všechny předložené možnosti prevence kriminality mládeže.
- Za nejúčinnější prevenci kriminality mládeže (stejně jako kriminality obecně) jsou považovány pěší hlídky v ulicích města, tedy prevence prostřednictvím kontroly jednání obyvatel na veřejných místech. Velkou podporu má i zřizování kamerových systémů na veřejných prostranstvích a veřejně prospěšné práce. Další skupinou velmi podporovaných opatření je budování zařízení pro smysluplné trávení volného času, budování hřišť a sportovišť a podpora mládežnických organizací, které dětem a mládeži nabízejí atraktivní možnosti pro trávení volného času.

- Srovnáme-li názory na účinnost jednotlivých opatření prevence kriminality mládeže s výsledky ankety v roce 2012 prostřednictvím váženého průměru odpovědí, došlo k nárůstu hodnocení účinnosti všech položek, vyjma integračních programů pro Romy, u kterých se hodnocení zhoršilo. Největší zvýšení podpory je u zlepšení materiálního vybavení policie.
- Rapidní snížení tolerance k uprchlíkům se projevilo i v dalším dotazu, který se uprchlíků týkal. Většina respondentů se přiklání spíše k názoru, že imigranti jsou v naší zemi cizorodým prvkem – variantu 4–6 zvolilo 405 ze 481 respondentů (84,3 %), zcela krajní negativní názor uvedlo 213 respondentů, tj. 44,3 % (o 26 % více než v roce 2012).
- Krajní názor, že imigranti jsou pro naši zemi velkým přínosem, uvedlo jen 7 respondentů, tj. 1,4 %, což je o necelé 1,8 % méně než v roce 2012. Různý stupeň pozitivního vnímání (1–3) imigrantů uvedlo 76 respondentů, tj. 15,8 %, v roce 2012 to bylo 42,2 % respondentů. Toto je vůbec nejhorší výsledek za celou dobu provádění těchto studií.
- V přístupu k prostituci nadpoloviční většina dotazovaných, 58,9 %, považovala za nejvhodnější prostituci uzákonit, ale uzavřít ji do veřejných domů. Zhruba desetina respondentů je pro uzákonění prostituce jako živnosti, okolo 15 % respondentů se přiklonilo k názoru, že lze ponechat současný stav nezměněný a že by bylo dobré prostituci zcela zakázat.

Hodnocení města

- Z dotazů týkajících se hodnocení kvality života v Brně vyplývá, že mezi respondenty celkově převažoval spíše dobrý pocit ze života v Brně, vyjma hodnocení množství krádeží se k pozitivní odpovědi přiklonilo více než 50 % odpovídajících.
- 50–74,9 % pozitivních hlasů, tedy ještě převažující pozitivní hodnocení, získala činnost policie, množství pracovních příležitostí, kvalita mezilidských vztahů, činnost městských strážníků, vedení města, kvalita životního prostředí, bezpečnost, čistota města, vzhled (opravenost) města, nabídka volných bytů.
- Pod hranici spokojenosti (25–49,9 % pozitivních odpovědí) byla hodnoceno *množství krádeží ve městě*.
- Ve srovnání s hodnocením v roce 2012 došlo k pozitivnímu posunu u všech položek – nejvíce v případě hodnocení množství pracovních příležitostí, mezilidských vztahů, celkové bezpečnosti, množství krádeží, kvality životního prostředí, vedení městských částí, celkové kvality života a čistoty města.

Kamerový systém

- Z analýzy jednoznačně vyplývá, že 78,4 % respondentů (cca o 4 % více než v roce 2012) se cítí na prostranstvích sledovaných kamerovými systémy rozhodně nebo spíše bezpečněji.
- S pocitem větší bezpečnosti souvisí i značně vysoká podpora zřizování a rozšiřování kamerových systémů na veřejných prostranstvích. 32,5 % respondentů podporovalo kamerové systémy na všech veřejných prostranstvích. Téměř polovina respondentů, přesně 47,9 %, byla pro zřízení kamerových systémů na většině veřejných prostranství, zejména v rizikových oblastech, a dalších 12,9 % podporovalo kamerové systémy, ale jenom v rizikových lokalitách. Za omezování osobní svobody monitorovací kamerové systémy považuje jen 3,6 % respondentů. Ve srovnání s rokem 2012 o 12 % narostla bezvýhradná podpora kamerových systémů a ubylo těch, kteří kamery zcela odmítají (o 1,5 %).

- Za riziková místa, tedy prostory, kde je především vhodné budovat kamerové systémy, respondenti považovali především centrum města, křižovatky a parkoviště. Instalace kamerových systémů v okolí bydliště respondenta měla nejmenší podporu, přesto však 60 % respondentů by přivítalo kamerové systémy i tady. Oproti roku 2012 vzrostla podpora kamerových systémů ve všech oblastech (centrum o 13 %, křižovatky o 8 %, okolí bydliště o 10 %), kromě parkovišť, kde se nezměnila.

3 Sociálně demografická analýza města

3.1 Obyvatelstvo

	Rok 2014	Pohyb obyvatelstva města Brna k 31. 12. 2015	
	Absolutní údaje r. 2014	Absolutní údaje r. 2015	Relativní údaje r. 2015
Počet obyvatel města Brna	377 440	376 915	100 %
muži	174 885	181 805	48 %
ženy	195 555	195 110	52 %
			<i>Na 1000 obyvatel*</i>
Živě narození	4 427	4 405	11,2
Zemřelí	3 777	4 053	10,3
Sňatky	1 760	1 846	4,7
Rozvody	994	929	2,3
Přirozený přírůstek	650	352	0,9
Přistěhovalí	8 471	8 934	22,8
Vystěhovalí	9 189	9 698	24,8
Přírůstek stěhováním (migrační saldo)	- 718	- 764	-2,0
Celkový přírůstek	- 68	- 412	-1,1

Zdroj: ČSÚ, Krajská správa ČSÚ v Brně, Časové řady vybraných ukazatelů – Brno-město, 2015

Sociálně demografické charakteristiky k 31. 12. 2015 se od údajů v roce 2014 příliš neliší; ve srovnání s rokem 2014 se počet obyvatel nepatrně snížil. Tradičně přetrvává vyšší podíl žen z počtu obyvatel, což souvisí s vyšším podílem osob ve věku nad 64 let.

Věková struktura obyvatelstva města Brna podle hlavních skupin obyvatelstva k 31. 12. 2015:

0 – 14	55 409	14,7 %
15 – 64	246 497	65,4 %
65 +	75 009	19,9 %
	376 915	100%

Z časových řad sledujících údaje o věkové struktuře vyplývá, že se pomalu snižuje podíl osob v produktivním věku, zatímco podíl obou skupin v neproduktivním věku nepatrně narůstá. Skupina osob ve věku nad 65 let je zastoupena početněji než věková skupina do 14 let věku, trend stárnutí populace je dlouhodobý.

3.2 Nezaměstnanost a sociální dávky

Údaje o trhu práce v Brně v letech 2014 a 2015

	2014	2015
Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu 15–64 let)	8,76	7,59
Celkový počet uchazečů o zaměstnání	22 501	19 526
z toho ženy	11 539	10 214
muži	10 962	9 312
osoby zdravotně postižené	1 830	1 830
Volná pracovní místa	1 524	3 233
Uchazeči na jedno volné místo	14,8 %	6,0 %

Zdroj: ČSÚ, Krajská správa ČSÚ v Brně, Časové řady vybraných ukazatelů – Brno-město, 2015

Počet volných míst se ve srovnání s loňským rokem zdvojnásobil. V případě nezaměstnaných mužů tvořili nejpočetnější skupinu uchazeči o práci ve věku 20–24 let (čili málo kvalifikovaní mladiství uchazeči nebo absolventi středních škol), u evidovaných žen převládala kategorie 35–39 let, a to většinou z důvodu návratu žen z rodičovské dovolené na trh práce. K dlouhodobě obtížně umístitelným skupinám uchazečů o práci patří osoby nad 50 let věku, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalifikací nebo bez kvalifikace, osoby zdravotně postižené, absolventi zejména středních škol a mladiství, přičemž se všechny skupiny navzájem prolínají.

3.3 Sociálně vyloučené lokality

Na území města Brna lze dle různých analýz evidovat celkem sedm sociálně vyloučených lokalit (dále jen SVL) zásadnějšího rozsahu. K těmto lokalitám je nezbytné přičíst dalších devět lokalit, kde se vyskytují osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo osoby sociálně vyloučené (komerční ubytovny, izolované domy). Problematika sociálního vyloučení čím dál více zasahuje širokou společnost a nelze ji spojovat s etnicitou. Dle výzkumu GAC 2015 se počet sociálně vyloučených osob žijících ve zkoumaných/označených lokalitách pohybuje kolem 8 000–9 000. K danému číslu je však nezbytné přičíst i další osoby, které jsou rozmístěny na zbytku území města. Specifickou oblastí je kvalifikovaný odhad osob/cizinců pocházejících z tzv. třetích zemí, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením při počtu asi 1 500–2 000 (statistika dle kapacit sociálních služeb NNO, celkový počet cizinců z třetích zemí je asi 15 000). Výzkumná šetření odhadují počet osob ohrožených sociálním vyloučením či sociálně vyloučených v celkovém počtu kolem 12 000–15 000 jedinců, žijících na celém území města Brna.

Zdroj: Stručná analýza sociálního vyloučení na území města Brna

Velké sociálně vyloučené lokality

Lokalita	MČ	Označení	Specifikace	Počet ohrožených obyvatel
1.	Brno-střed/ Brno-sever	„Bronx“ Zábrdovice I.	Cejl, Bratislavská, Francouzská, Spolková, Příční, Stará, Hvězdová, Přadlácká, Körnerova, Soudní, Milady Horákové	3–5 tis. Romů
2.	Brno-sever	Husovice	Vranovská, Mostecká, Dukelská třída, Hálkova, Nováčkova, Dačického, Rotalova, nám. Republiky, Lieberzeitova, Jana Svobody	300–700 Romů 1–2 tis. ohrožených soc. vyl.
3.	Brno-střed	Staré Brno	Leitnerova, Hybešova, Václavská, Anenská, Kopečná, Křídlovická	200–400 Romů 500 ohrožených soc. vyl.
4.	Brno-jih	Komárov/ Trnitá	Štěpánská, Cyrilská, Rumiště, Masná, Koželužská, Mlýnská, Přízova, Dorných, Zvonařka, Plotní, Konopná, Rosická	700 Romů 1 000 ohrožených soc. vyl.
5.	Brno-střed/ Královo Pole	Staňkova a Lidická	Staňkova, Lidická, Křižíkova	150 Romů 100-150 ohrožených soc. vyl.
6.	Brno/Židenice	Židenice	Krokova, Kuldova, Životského	100 ohrožených soc. vyl.
7.	Brno-střed/ Brno-sever	Zábrdovice II.	Vlhká, Špitálka, Plynárenská, Stavební, Podnásepni, Křenová, Skořepka	800 Romů 800–1 000 ohrožených soc. vyl.

Velká část těchto lokalit je umístěna v centru města, což je výhodou (dosah mnoha institucí včetně sociálních služeb), ale jde zároveň o nastavení velmi obtížné překážky pro celkové řešení sociální situace jedince či rodiny (kultura chudoby, častější střet s rizikovým chováním, segregované školství, předsudečnost, rasistické projevy majority a další).

Dalších 9 zbývajících sociálně vyloučených lokalit je soustředěno do prostoru komerčních ubytoven. Vzhledem k migračním procesům uvnitř těchto zařízení není možné stanovit statisticky přesnější počet obyvatel.

Přehled komerčních ubytoven jako SVL

Lokalita	MČ	Specifikace	Počet obyvatel
8.	Brno-Židenice	Markéty Kuncové 3801/2	250–300
9.	Brno-Maloměřice a Obřany	Jarní 52	131
10.	Brno-Židenice	Šámalova	100
11.	Brno-jih	Masná	Neuvedeno
12.	Brno-střed	Pohoda (Vlhká)	139
13.	Brno-Královo Pole	Poděbradova 102	Neuvedeno
14.	Brno-sever	Dukelská 55	Neuvedeno
15.	Brno-Židenice	Šámalova (nelegální)	Neuvedeno
16.	Brno-Židenice	Šámalova – Heršpice	38

Počet osob (především těch dlouhodobě usazených) se v těchto ubytovnách snižuje z podobných příčin jako v jiných městech ČR. Rodiny a jedinci se stěhují do soukromých podnájmů v lokalitách či mimo ně.